

02 noiembrie 2017

DJS nr. 396

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (nr.317 din 17.10.2017)

Direcția generală juridică a examinat în mod de urgență proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii privind actele legislative nr.780/2001, și comunică următoarele.

Observații de ordin general și procedural:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea nr.796 din 11.10.2017, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege conține norme de modificare și completare la 17 acte legislative și potrivit Notei Informative, are drept scop aducerea acestora în corespundere cu obiectivele politicilor fiscale și vamale și politiciii de administrare fiscală și vamală pentru anul 2018, bazate pe prevederile: Conceptul de rescriere a Codului fiscal și Codului vamal bazate pe Programului de activitate a Guvernului, Strategiei Naționale "Moldova 2020", Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Acord de Asociere RM - UE), ale programe și strategii naționale, precum și vizează alinierea politiciii și legislației naționale privind domeniul fiscal și vamal la ACQUIS-ul comunitar, Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT), Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPs) etc.

Scopul proiectului de lege este asigurarea încasărilor la buget suficiente și stabile, necesare finanțării cheltuielilor publice, în condiții de eficiență și eficacitate verticală și orizontală, asigurarea unor condiții clare, echitabile și competitive de dezvoltare a mediului de afaceri, edificarea unui stat de orientare socială, asigurarea redistribuirii corecte a veniturilor și solidaritatea socială, îmbunătățirea și simplificarea mecanismelor fiscale naționale, precum și asigurarea echității și stabilității fiscale.

3. Cît privește procedura de înaintare a proiectului de lege privind politica bugetar-fiscală pe anul 2018, menționăm că acesta a fost înaintat cu încălcarea prevederilor art.47 alin.(1) lit.a) și lit.b) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, potrivit căroră, Guvernul urma să prezinte Parlamentului – pînă la 1 iulie, iar Parlamentul adoptă legea privind limitele macrobugetare pe termen mediu și, după caz, modificări și completări la legislație ce rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor – pînă la 15 iulie.

4. Proiectul de lege nu este însoțit de informații privind efectuarea analizei impactului de reglementare, care este obligatorie conform prevederilor art.4 și art.13 din Legea privind principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235/2006.

5. Potrivit Notei informative la proiectul de lege, prevederile acestuia asigură transpunerea parțială a unor reglementări din legislația comunitară, conform prevederilor Acordului de Asociere RM – UE, fapt ce implică necesitatea prezentării obligatorii a următoarelor documente:

1) *Tablelul de concordanță* la proiectul de lege care, conform prevederilor pct.21 din Hotărîrea cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară nr.1345 din 24.11.2006, *însoțește în mod obligatoriu actul normativ pe întreg parcursul circulației sale, pînă la adoptarea sa, după caz, de către Guvern sau Parlament*, pentru a demonstra compatibilitatea unui act normativ național cu legislația comunitară (parțială sau totală);

2) *Declarația de compatibilitate* a Centrului de Armonizare a Legislației care, conform pct.5 lit.b) din Regulamentul Centrului de Armonizare a Legislației, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.190 din 21.02.2007, are atribuția să se expună asupra proiectelor actelor legislative și normative, cu relevanță comunitară, elaborate de autoritățile administrației publice centrale, emițînd, în ultima instanță, declarația de compatibilitate a proiectului de act legislativ și normativ cu legislația comunitară;

3) *Avizul Ministerului Afacerilor Externe și Integrări Europene* la proiectul de lege, în calitate de autoritate competentă responsabilă de controlul asupra executării Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin H.G. nr.1472/2016.

6. În raport cu conținutul său normativ, proiectul de lege se încadrează în categoria legilor organice, adoptarea căruia ține de competența exclusivă a Parlamentului. Prin urmare, prezentul proiect de lege poate fi înaintat Parlamentului spre examinare în prima lectură conform procedurii reglementare.

Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacționale

Avînd în vedere transpunerea parțială a unor Directive UE în Titlul III și Titlul IV din Codul fiscal nr.1163/1997, Codul vamal nr.1149/2000 și ale Legii nr.1569/2002, cu referire la părțile constitutive ale actului legislativ, atenționăm că potrivit art.24 alin.(2) lit.b) și c) și art.26 alin.(1) din Legea nr.780/2001,

preambulul expune finalitățile urmărite de Parlament prin adoptarea actului legislativ, iar clauza de adoptare stabilește temeiul legal de adoptare a actului legislativ și categoria lui.

În temeiul pct.16 din Hotărârea Guvernului nr.1345/2006, inițiatorii proiectelor de acte normative care sînt supuse avizării obligatorii și transpun direct norme comunitare în dreptul intern vor introduce în proiectul respectiv, după partea introductivă, o mențiune din care să reiasă cu claritate actul comunitar care a fost preluat.

Art.30 lit.c) și d) din Legea nr.780/2001 dispune că, dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind prevederi referitoare la compatibilitatea noilor reglementări cu cele ale legislației comunitare, precum și indicarea, după caz, a perioadei de punere în aplicare a normelor armonizate cu prevederile legislației comunitare. Dacă legea supusă modificării este compatibilă sau parțial compatibilă cu Directiva supusă transpunerii. În cazul transpunerii parțiale, se vor menționa articolele din Directivă compatibile cu legea supusă modificării.

Art. I. Codul fiscal nr.1163/1997:

La examinarea **Art.I** din proiect se va ține cont de proiectele de legi aflate la diferite etape de examinare în Parlament, care conțin norme juridice de modificare și completare a Codului fiscal:

- la examinarea pct.4, 7, 15, 16, 17, 38 referitor la modificarea art.15, 20, 33, 34, 35, 96 din Codul fiscal se va ține cont de proiectul de lege nr.286 din 25.09.2017;

- la examinarea pct.100 referitor la art.283 din Codul fiscal, se va ține cont de proiectele de legi nr.272 din 13.09.2017 și nr.318 din 17.10.2017.

La examinarea **Art. II.** al proiectului de lege, se va ține cont de proiectul de lege nr.286 din 25.09.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La examinarea pct.40, 64 al **Art.I**, pct.2 al **Art. III.**, pct.2 și 3 al **Art.X** se va ține cont de proiectul de lege nr. 183 din 07.06.2017 pentru modificarea unor acte legislative.

La examinarea **Art.IX**, pct.1 și 2, atenționăm că în Parlament se află spre examinare proiectul de lege nr.102 din 14.03.2016 cu privire la Serviciul Vamal, inițiativă legislativă a Guvernului RM, care reglementează organizarea și funcționarea Serviciului Vamal.

Potrivit art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului, dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

De asemenea, la examinarea pct.73 se va ține cont de prevederile art.I din Legea nr.123/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare la 01.01.2018.

La pct.3, art.6 alin.(10) care prevede excluderea taxelor rutiere (în partea ce ține de taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova) din categoria surselor de reglementare, urmează a se preciza scopul modificării și efectele scontate ale acesteia. În cazul în care adoptarea normei respective presupune modificarea art.11 alin.(2¹) din Legea finanțelor publice locale nr.397/2003, se impune necesitatea respectării procedurii de consultare a autorităților publice locale conform prevederilor alin.(5) al art.3 din Legea privind finanțele publice locale nr.397/2003 și a art.3 lit.g) din Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006. De asemenea, proiectul de lege necesită a fi completat cu un articol suplimentar în acest sens, pentru a se exclude tălmăcirile diferite și contradictorii și a se asigura concordanța normelor actelor legislative menționate.

La pct.7, propunem divizarea normei lit.r) în partea ce ține de ajutorul material acordat din mijloacele sindicatelor și reglementarea acesteia la lit.r¹).

La pct.8, pct.9 și pct.10 este necesar a se explica necesitatea abrogării art.26 și completarea Codului fiscal cu art.26¹, dacă expunerea în redacție nouă a acestuia ar simplifica procedura de modificare a normelor de trimitere în textul altor articole din Codul fiscal.

În contextul dat, atenționăm, că normele de modificare prevăzute la pct.8 cu referire la art.26 și art.27 nu pot fi acceptate în redacția propusă și urmează a fi revăzute.

Iar normele pct.11 și pct.12, pct.25 și pct.26, sunt absolut inexplicabile în consecutivitatea modificărilor propuse.

Totodată, examinarea normelor respective, în contextul încadrării acestora în textul Codului fiscal ținând cont de normele tangente ale acestuia, în raport cu dispozițiile referitoare la punerea în aplicare a pct.8, pct.9, pct.10 prevăzute la Art.XVIII alin.(1) din proiect permite constatarea lipsei totale de concordanță și compatibilitate.

La pct.13, textul normei de completare urmează a fi expus în felul următor "sau decizia autorității reprezentative și deliberative respective".

La pct.27, în textul normei de completare a art.69² alin.(2) urmează a fi respectat un stil comun de expunere a normelor de trimitere la alte reglementări din Codul fiscal. Ori în cazul contabilității de angajamente se va indica art.44 alin.(3), ori se va exclude norma de trimitere la art.44 alin.(2) în cazul contabilității de casă.

La pct.28, cuvintele "mașina de casă și control cu memorie fiscală" se vor substitui cu cuvintele "mașina de casă și de control", conform prevederilor art.5 pct.40) lit.a) din Codul fiscal, iar cuvintele "cu cumpărătorii" se vor omite, ca fiind de prisos.

La pct.30, urmează a se examina scopul abrogării și finalitățile aplicării normei art.81 alin.(1) lit.b) privind trecerea în contul impozitului pe venit a sumelor desemnate procentual conform art.15², în raport cu conceptul inițial al desemnării procentuale.

La pct.32, normele de completare a art.90 alin.(1) urmează a fi concretizate, deoarece în redacția propusă acestea se vor dubla. Dacă se prevede completarea textului după cuvintele "cap.10¹" cu cuvintele "și cap.10²", prima completare nu este necesară.

La pct.40:

Cuvântul "exploatațiile" se va substitui cu cuvântul "utilajele".

Abrogarea alin.(4) urmează a fi explicată, cu concretizarea termenului de achitare a TVA la importul de servicii.

La pct.45:

Norma de completare a art.104 lit.a) urmează a fi coordonată cu norma art.104 lit.i) în vederea neadmiterii dublării de reglementări în partea ce ține de scutirea de T.V.A. a mărfurilor și serviciilor livrate din Portul Internațional Liber Giurgiulești înafara teritoriului vamal al Republicii Moldova.

Norma de completare a lit.g) urmează a fi explicată în scop de concretizare a necesității acesteia în vederea determinării oportunității și pentru a exclude tălmăcirile diferite în procesul de aplicare în raport cu principiile stabilite la art.6 alin.(8) și alin.(9) din Codul fiscal, precum și prevederile art.38-art.41¹ din Codul vamal (plasarea mărfurilor în regim vamal de export).

La pct.47, nu este clară necesitatea expunerii în redacție nouă a articolului 108, deoarece, modificările de ordin redacțional ale alin.(2), (4), și (5) sunt neesențiale. Este suficientă expunerea alin.(7) în redacție nouă și completarea art.108 cu alin.(8).

La pct.55, la fel, nu este justificată expunerea în redacție nouă a alin.(9) și (11) în totalitate, fiind suficientă expunerea în redacție nouă doar a dispoziției alin.(9), la alin.(11) prima propoziție fiind completată în final cu un text nou.

La pct.57:

La norma art.119 pct.1) nu este clară necesitatea enumerării denumirilor de mărfuri în redacția propusă.

În cazul acceptării enumerării mărfurilor supuse accizului, se impune necesitatea enumerării tuturor denumirilor generice cuprinse în anexă cu concretizarea pozițiilor tarifare ale acestora, conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, potrivit art.I¹ din Legea nr.172/2014. De altfel, nu este clar de ce au fost enumerate doar unele categorii de mărfuri dar nu toate, și de ce la lit.g) a fost

indicată poziția tarifară dar nu de exemplu o noțiune cum ar fi "autoturisme destinate transportului de persoane".

Totodată, denumirile generice de mărfuri supuse accizelor urmează a fi coordonate cu noțiunile definite în actele legislative de reglementare în domeniu pentru a se asigura concordanța dintre acestea, precum și cu Codul fiscal și Nomenclatura combinată a mărfurilor.

Mai mult decât atât, noțiunile utilizate în Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale și Directiva 2007/74/CE a Consiliului din 20 decembrie 2007 privind scutirea de taxa pe valoare adăugată și de accize pentru bunurile importate de către persoanele care călătoresc din țări terțe, nu sunt identice și exacte, în textele acestora denumirile de mărfuri fiind utilizate în mod diferit. Realizarea obiectivelor actelor comunitare în sensul exact al acestora nu înseamnă utilizarea obligatorie a noțiunilor în varianta tradusă și fără a se ține cont de legislația națională în domeniu sau Nomenclatura combinată a mărfurilor, care este în concordanță cu Regulamentul (CEE) nr.2658/87 privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun.

Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100/2000 definește noțiunile de *alcool etilic* și *băuturi alcoolice*. Astfel, noțiunea "alcool" din norma lit.a) va fi concretizată.

Noțiunea "Tutun prelucrat" din pct.1) lit.b) și pct.7) și pct.63 urmează a fi concretizată, reieșind din prevederile art.2 ale Legii privind controlul tutunului nr.278/2007, în redacția Legii nr.124/2015, care definește noțiunea de *produse din tutun*.

Legea privind piața produselor petroliere nr.461/2001 definește la art.2 noțiunea "produse petroliere" drept – *petrolul și derivatele lui*: benzina, motorina, kerosenul, gazul lampant, petrolul turboreactor, combustibilul pentru cuptoare, gazele lichefiate, păcura, uleiurile și lubrifianții.

Iar noțiunile de "antrepozit fiscal" și "antrepozitar autorizat" necesită a fi examinate suplimentar în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite și contradictorii în raport cu noțiunile utilizate în Codul vamal nr.1149/2000 și Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011 (a se vedea *pct.61* referitor la modificarea art.123 alin.(6) lit.c)).

La determinarea subiecților impunerii pentru mărfurile supuse accizelor, se va concretiza statutul "antrepozitarului (*fiscal*) autorizat care produce și/sau prelucrează mărfuri supuse accizelor pe teritoriul Republicii Moldova".

Totodată, se impune necesitatea completării proiectului de lege cu un articol suplimentar care să prevadă completarea Legii nr.160/2011 cu reglementările de rigoare privind actul permisiv – autorizația de antrepozit fiscal, întru asigurarea concordanței cu prevederile Titlului IV din Codul fiscal.

La pct.58 și 67, de asemenea, substituirea noțiunii "subiecții impunerii" cu noțiunea "persoanele impozabile" nu este o condiție obligatorie impusă de actele comunitare. Considerăm că, noțiunea "subiectul impunerii" definită drept element

de bază la determinarea impozitelor și taxelor fiscale, conform art.6 alin.(9) din Codul fiscal este corectă. Această noțiune poate fi concretizată în sensul Titlului IV pentru determinarea persoanelor menționate, fără a exclude utilizarea definitivă a noțiunii de subiect al impunerii.

La pct.64, cu referire la art.124 alin.(20) urmează a se explica necesitatea și scopul final al normei de reglementare, în vederea determinării oportunității acesteia și pentru a exclude tălmăcirile diferite în procesul de aplicare în raport cu principiile stabilite la art.6 alin.(8) și alin.(9) din Codul fiscal, precum și prevederile art.38-art.41¹ din Codul vamal (plasarea mărfurilor în regim vamal de export). Totodată, se va concretiza dacă reglementările Titlului IV privind antrepozitul fiscal și antrepozitarul autorizat se aplică Portului Internațional Liber Giurgiulești.

La pct.73, se va ține cont de prevederile art.I pct.2 din Legea nr.123/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce urmează să intre în vigoare la 01.01.2018 și prevede următoarele:

”Articolul 129:

punctul 9), după cuvântul „taxelor,” se introduce textul „primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii,”;

la punctul 9¹), după textul „primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală,” se introduce textul „contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii,”.”

La pct.74:

Referitor la norma de completare a art.131 alin.(5) cu lit.o) și alin.(5²), atenționăm asupra necesității de examinare suplimentară sub aspect conceptual a oportunității atribuirii organelor cu atribuții de administrare fiscală a statutului de sursă de formare a istoriei de credit.

Considerăm că, normele de reglementare propuse în proiect nu sunt în concordanță cu prevederile art.131 din Codul fiscal și ale Legii privind birourile istoriilor de credit nr.122/2008.

Astfel, din conținutul art.131 rezultă clar principiul de colaborare a organelor cu atribuții de administrare fiscală în procesul exercitării atribuțiilor sale cu autoritățile publice din Republica Moldova, cu organele competente din alte țări, cu organizațiile internaționale de specialitate, precum și cu organele abilitate cu atribuții speciale în anumite domenii. Alin.(6)-(10) din articolul respectiv stabilesc condiții clare și exprese de colaborare.

Conținutul normelor de completare a art.131 alin.(5) cu lit.o) și alin.(5²), se dublează și nu corespunde principiilor generale ale legiferării, stabilite la art.4 din Legea nr.780/2001. Din conținutul normelor, nu rezultă clar dacă contractul este cu titlu oneros sau gratuit. În cazul în care se are în vedere încheierea unui acord dintre organul cu atribuții de administrare fiscală și biroul istoriilor de credit, în

lipsa unei norme de derogare de la alin.(9), se deduce că contractul va fi gratuit. Totodată, biroul istoriilor de credit nu este autoritate publică sau organ abilitat cu atribuții administrative. Norma propusă la lit.o) se referă la *prezentarea informației* referitor la veniturile unui contribuabil concret, în baza unui acord stabilit între părți, din care nu este clar, care sunt părțile. Iar norma alin.(5) prevede *acordarea de acces biroului istoriilor de credit la informația* respectivă, la fel în bază de acord stabilit între părți.

Cît privește Legea nr.122/2008, potrivit art.6 alin.(9) ale acesteia, sursele de formare a istoriilor de credit prezintă informații biroului istoriilor de credit în conformitate cu prevederile acestei legi și cu clauzele contractelor de prestare a serviciilor informaționale încheiate cu biroul istoriilor de credit, fiind responsabile de calitatea informațiilor prezentate și avînd obligația de a furniza informații exacte și actualizate. Iar potrivit art.2 din Legea nr.122/2008, *sursă de formare a istoriei de credit* este – persoană juridică care prezintă biroului istoriilor de credit informații ce fac parte din istoria de credit, inclusiv bancă comercială, companie de asigurări (reasigurări) ce acordă împrumuturi conform legislației cu privire la asigurări, companie de leasing, asociație de economii și împrumut, organizație de microfinanțare, precum și persoanele juridice prestatoare de servicii comunale și cele de telecomunicații.

Astfel, din normele Legii nr.122/2008 nu rezultă posibilitatea accesului la date automatizate ale organelor cu atribuții de administrare fiscală. Mai mult decît atît, *dacă conform art.131 alin.(7) din Codul fiscal Serviciul Fiscal de Stat plasează pe pagina sa oficială date despre contribuabilii care au admis restanțe față de buget, iar art.5 din Legea nr.122/2008 nu prevede includerea în conținutul istoriei de credit a informațiilor privind sursele de venit a subiectului istoriei de credit, urmează a se explica temeiul și scopul normelor propuse la pct.74. Considerăm că, normele respective admit riscuri suplimentare nejustificate ce le comportă dreptul de acces nelimitat la utilizarea informațiilor despre sursele de venituri ale contribuabililor, contrar scopului și obiectivelor Legii nr.122/2008.*

La pct.75, normele alin.(5) și alin.(6) necesită a fi revăzute sub aspect redacțional în vederea asigurării utilizării unei terminologii constante și uniforme și a asigurării concordanței între ele (în special, la alin.(5) cuvîntul "neregularitate" nu corespunde sensului avut în vedere, iar norma alin.(6) necesită a fi completată cu o normă de trimitere la alin.(5) pentru a nu permite utilizarea în sens larg).

La pct.82, norma de completare a art.180 alin.(3) cu lit.e) necesită a fi argumentată și concretizată în vederea determinării oportunității, deoarece în redacția propusă, această normă are caracter discreționar ce admite apariția unor elemente de coruptibilitate.

La pct.84, necesitatea normei de completare a art.202 alin.(1) cu lit.i) urmează a fi argumentată suplimentar. Considerăm că, norma propusă se poate

realiza în temeiul lit.h) care prevede emiterea unei încheieri/hotărîri a instanței de judecată (a se vedea și art.178 alin.(4) lit.c) din Codul fiscal).

La pct.87, referitor la birourile istoriilor de credit, se va concretiza temeiurile și condițiile de prezentare a informațiilor privind obligățiile debitoriale.

La pct.89, redacțional, din alin.(2²) se exclude textul "alin.(1¹) și".

La pct.96, nu este clară necesitatea normei de completare a art.279 alin.(6), care urmează a fi explicată și argumentată suplimentar.

La pct.100, reiterăm obiecțiile expuse în Avizul Direcției generale juridice DJ/8-NR.374 din 23.10.2017 la proiectul de lege nr.272/2017, aflat la examinare în Parlament, care prevede expunerea în redacție nouă a alin.(2) și alin.(2¹) ale art.283 din Codul fiscal, conținând reglementări similare. Totodată, se va ține cont de faptul înaintării spre examinare Parlamentului a proiectului de lege nr. 318 din 17.10.2017, care prevede modificare ale aceluiași articol.

Atenționăm că terminologia utilizată în textul alin.(2) al art.283 propus de autor nu este în conformitate cu legislația în vigoare, și anume, Legea cu privire la locuințe nr.75/2015, de Codul funciar și Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

Astfel, textul "*terenurile pe care este amplasat fondul de locuințe*" se va substitui cu textul utilizat în Legea cu privire la locuințe nr.75/2015 „*teren ocupat de locuințe*".

Textul „*loturile de pe lângă locul de trai*” se va expune în conformitate cu Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308/1997, care operează cu noțiunea „*loturile de pământ de pe lângă casă*”, care includ terenurile ocupate de casă, de anexele gospodărești și de grădini, atribuite conform legislației.

De asemenea, propunem substituirea textului „*terenurile atribuite de către autoritățile administrației publice locale ca loturi de pe lângă locul de trai și distribuite în extravilan din cauza insuficienței de terenuri în intravilan*”, cu textul „*terenurile atribuite în proprietate ca loturi de pe lângă casă(grădini), amplasate în extravilanul satului (comunei) sau orașului și amplasate adiacent hotarelor intravilanului, incluse în planul urbanistic general al localității*”.

La pct.101, norma de completare a art.284 alin.(1¹), necesită a fi concretizată pentru a exclude tălmăciri diferite.

Astfel, se va concretiza perioada de acordare a scutirii *pentru anul fiscal următor*, pentru a se asigura previzibilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare, precum și subiecții impozitării, care sunt persoane fizice deținători de locuințe din *fondul public de locuințe*, conform prevederilor Legii cu privire la locuințe nr.75/2015.

La pct.103-pct.105, normele de reglementare urmează a fi aduse în corespundere cu principiul certitudinii impunerii stabilit la art.6 alin.(8) lit.b) din Codul fiscal, care prevede existența de norme juridice clare, care exclud interpretările arbitrare, claritate și precizie a termenelor, modalităților și sumelor de plată pentru fiecare contribuabil, permițând acestuia o analiză ușoară a influenței deciziilor sale de management financiar asupra sarcinii lui fiscale.

La art.287¹ pct.1), noțiunea de "avere" necesită a fi revăzută sub aspect redacțional și concretizată.

Norma de trimitere la condițiile specificate în prezentul titlu și care trebuie să fie satisfăcute, examinată în raport cu normele propuse la pct.104, referitor la art.287² alin.(1) și pct.105, referitor la art.287³ alin.(1) care definesc subiectul impunerii și obiectul impunerii prin norme de trimitere la averea *reglementată de prezentul titlu* nu corespunde principiului certitudinii impunerii și principiului accesibilității stabilit la art.4 din Legea nr.780/2001.

Reieșind din conținutul normelor de modificare și completare prevăzute la pct.103-pct.105 din proiect, definiția noțiunii de "avere" urmează să prevadă totalitatea bunurilor persoanei fizice deținute cu titlu de proprietate ce constituie obiect al impozitării conform art.287³.

La art.287¹ pct.2) noțiunea "impozit pe avere" nu este bine definită și necesită a fi concretizată. Astfel, definiția urmează să prevadă că impozitul pe avere este un *impozit de stat care reprezintă o plată obligatorie din valoarea bunului ce constituie obiect al impunerii* conform art.287³, reieșind din prevederile art.287⁷, ținând cont de art.276 pct.1) din Codul fiscal.

Obiectul impunerii, la fel, urmează a fi concretizat pentru a exclude tălmăcirile diferite. Reieșind din normele propuse la pct.104, obiect al impunerii este: a) autovehiculul clasificat la poziția tarifară 8703..., a cărei valoare unitară depășește suma de 1,5 milioane de lei și a cărui an de producere constituie 2 perioade fiscale anterioare perioadei fiscale curente; b) totalitatea bunurilor imobiliare (inclusiv cotele-părți) cu destinație locativă, inclusiv căsuțele de vacanță (cu excepția terenurilor), a căror valoare cadastrală totală depășește suma de 1,5 milioane de lei.

De asemenea, necesită a fi concretizate aspectele ce țin de reglementarea modului de evaluare/reevaluare și de contestare a rezultatelor evaluării bunurilor în scopul impozitării, cu utilizarea normelor de trimitere, la articolele din Codul fiscal, ținând cont de prevederile prezentului proiect de lege.

La pct.108, norma de modificare a art.293 alin.(5), propunem substituirea cuvintelor "autorizațiile/notificările/coordonările" cu cuvintele "actele permissive" în toate cazurile, conform art.2 din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011.

La pct.110, atenționăm că, Legea cu privire la comerțul interior nr.231/2010 definește la art.3 noțiunea de *unitate comercială* - unitate (spațiu) în care au loc

procesele operative de circulație a mărfurilor/serviciilor (primirea, depozitarea și vânzarea). Unitatea comercială poate fi identificată prin adresă poștală individuală.

Iar piețele, potrivit art.12 alin.(2) din Legea menționată, *pot fi de mai multe tipuri*, în funcție de specificul produselor comercializate: piețe agroalimentare, piețe de mărfuri nealimentare, piețe auto, piețe de flori, piețe de mărfuri second hand, piețe mixte etc.

Astfel, Legea menționată în norma de trimitere nu utilizează noțiunea de piață comercială, care urmează a fi revăzută și concretizată.

La pct.111, norma de completare a art.297 cu alin.(10) necesită a fi examinată suplimentar în vederea determinării necesității. Considerăm că reglementările privind controlul de legalitate a deciziilor autorităților reprezentative și deliberative ale administrației publice locale stabilite de Legea privind administrația publică locală nr.436/2006 sunt suficiente și nu necesită a fi reglementate suplimentar în Codul fiscal.

La pct.113:

Norma de modificare a lit.a), necesită a fi concretizată și revăzută sub aspect redacțional pentru a exclude tălmăcirile diferite. Textul din colonița a treia "în cazul în care acesta activează în întreprinderea fondată, însă nu este inclus în efectivul trimestrial de salariați, necesită a fi explicat deoarece în contextul expus nu este clar și poate conduce la apariția unor tălmăciri diferite în procesul de aplicare și de administrare fiscală.

În textul normei de modificare a lit.e), cuvintele "autorizațiile/notificările/coordonările corespunzătoare eliberate de către autoritatea administrației publice" propunem să fie substituite cu cuvintele "actul permisiv".

La pct.114, norma de modificare a art.348³ nu poate fi acceptată în redacția propusă și necesită a fi examinată suplimentar ținând cont de competențele Poliției de Frontieră, ce se prevede a fi abilitată cu atribuții suplimentare de încasare a taxelor rutiere, în calitate de organ cu atribuții de administrare fiscală. Considerăm aceasta competență improprie Poliției de Frontieră, ce nu este în concordanță cu prevederile Codului fiscal și ale Legii cu privire la Poliția de Frontieră nr.283/2011.

Art.II. – Legea nr. 1164-XIII din 24.04.1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal

În contextul abrogării art.26 și 27 din Codul fiscal prin proiectul de lege supus avizării la pct.9, trimiterea, în conținutul *art.24 alin.(31)* la aceste articole este inadmisibilă.

Art.III. – Legea nr. 1380-XIII din 20.11.97 cu privire la tariful vamal

La pct.1, considerăm că textul dispoziției de modificare a art.17² alin.(1) este expus într-o manieră care nu corespunde rigorilor redacționale, or, se poate crea

impresia eronată că alin.(1) se expune într-o redacție nouă care cuprinde strict textul propus prin prezentul proiect de lege. Astfel, pct.1 va avea următoarea formulare

„1. La articolul 17², partea introductivă a alineatului (1) va avea următorul cuprins:”

La pct.3, poziția 3 coloana 3 din anexa nr.2, modificarea urmează a fi coraborată cu art.17¹ al aceleiași Legi, potrivit căruia, valoarea mărfurilor de export se determină în baza valorii contractuale a acestora, luându-se în considerare cheltuielile legate de transportul pînă la frontieră. Pe cale de consecință, sugerăm autorilor examinarea posibilității expunerii pct.3 în următoarea formulă

3. la poziția 3 coloana 3 din anexa nr.2, cuvintele „valoarea în vamă a mărfii” se înlocuiesc cu cuvintele „valoarea mărfurilor de export”.

Art. V. – Legea nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale

În textul propus pentru modificarea art.30 alin.(4), sugerăm excluderea cuvintelor „*similar impozitelor și taxelor*” ca fiind de prisos.

În contextul modificării art.30, amintim norma art.180 alin.(1) din Codul fiscal, potrivit căreia, *în cazul admiterii restanțelor la bugetul public național, cu excepția bugetului asigurărilor sociale de stat, termenul de stingere a obligației fiscale poate fi modificat, în conformitate cu prezentul articol, pe o perioadă de pînă la 12 luni consecutive, cu calcularea unei majorări de întîrziere, în conformitate cu prevederile art.228, și cu aplicarea măsurilor de asigurare a stingerii obligației fiscale sub formă de gaj. Reținem, obligativitatea efectuării modificărilor asupra articolului sus citat, în sensul excluderii textului „cu excepția bugetului asigurărilor sociale de stat,”.*

Art. VI. – Legea nr.827-XIV din 18.02.2000 Fondului republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației

La pct.7, pentru rigoarea redactării, în debutul textului, cifra „ (6) ” se va substitui cu cuvintele „Art.6.- ”

Cu referire la pct.9, precizăm că, potrivit art.5 pct.3), mijloacele fondului se utilizează inclusiv pentru finanțarea cantinelor de ajutor social. Cu toate acestea, la art.7 nu este specificat transferul mijloacelor financiare pentru acoperirea cheltuielilor cantinelor de ajutor social. Prin urmare, există o diferență de abordare care necesită a fi clarificată.

Urmare a modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege, de abrogare a art.8, 9,10, 11, 12, 13, capitolul III al Legii nr.827/2000 va fi constituit dintr-un singur articol, 7, acest fapt nefiind recomandat de normele de tehnică legislativă. Ținând cont de aceasta, sugerăm, ca art. 7 să fie inclus în cuprinsul capitolului II, în rezultat, urmează ca capitolul III să se abroge.

Art. VII. –Legea nr. 1054-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal

În contextul abrogării alineatelor (4), (4¹), (4³) a art.4, urmează a fi examinate suplimentar efectele excluderii acestora, ori aceasta contravine art.19 al Legii nr.282/2004 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase, care instituie obligația existenței documentelor de plată ce confirmă achitarea accizului.

Art. VIII. –Legea nr.1056-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal

Pentru o exprimare normativă adecvată, sugerăm înlocuirea textului „nespecificate la punctele 1¹ și 2” cu textul „cu excepția celor prevăzute la punctele 1¹ și 2”.

Art. IX. – Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000

În contextul completării Codului vamal cu art.9¹, enumerarea atribuțiilor Serviciului Vamal în textul alin.(1) este inutilă, ținând cont de faptul că aceleași atribuții sunt expuse într-o variantă relativ identică în textul articolului 11 al Codului vamal. Astfel, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

(1) Serviciul Vamal este autoritatea administrativă care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Finanțelor, fiind o structură organizațională separată în sistemul administrativ al Ministerului Finanțelor.

La alineatului (2) al art.9¹, este necesară revederea normei, prin dezvoltarea termenului de „*dirijare metodologică*”, ori, în varianta actuală nu este poate fi pe deplin înțeles caracterul obligatoriu sau consultativ al „*expunerii poziției Ministerului Finanțelor*” sau spectrul „*întrebărilor Serviciului Vamal*”.

La alin.(3) art. art.9¹, considerăm necesară excluderea propoziției a doua, deoarece aceasta dublează conceptual norma prevăzută la art.312 alin.(2) al Codului vamal potrivit căreia, este interzisă imixtiunea în activitatea organelor vamale și a colaboratorilor vamali sau exercitarea de influență asupra lor în luarea de decizii sau efectuarea de operațiuni vamale.

La alineatul (5), norma este ambiguă prin formulările „*În cazul recepționării unor semnale de încălcare a legislației*” și „*ia atitudine față de situația semnalată*”, motiv pentru care este necesară revedere și reconsiderarea textului, în caz contrar, norma poartă un caracter declarativ și nu are putere juridică.

La alineatul (6), este reglementată atribuția Ministerului Finanțelor de a aplica conducerii Serviciului Vamal sancțiuni disciplinare. La examinarea normei, urmează a se ține cont de faptul că, acțiunile /inacțiunile conducerii Serviciului Vamal pot cuprinde elementele constitutive ale săvârșirii unei contravenții sau infracțiuni. Pe cale de consecință, în dependență de fapta săvârșită și componența de infracțiune, poate fi atrasă răspunderea disciplinară, contravențională sau penală, motiv pentru care sugerăm completarea normei prin indicarea expresă a faptului posibilității atragerii la răspundere, după caz, disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

La pct.5, cu referire la art.54 alin.(4), se va ține cont de faptul că, suspendarea unui act este o stare temporară, urmând ca după o perioadă de timp, actul administrativ să-și recapete caracterul său executoriu. În aceste condiții, norma de completare nu prevede condițiile care urmează a fi îndeplinite pentru încetarea suspendării autorizației de antrepozitare. Totodată, se va ține cont de prevederea pct.123 din Hotărârea Guvernului nr.1140/2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale , potrivit căruia, autorizația de antrepozitare poate fi retrasă sau suspendată de Serviciul Vamal atunci cînd nu mai sunt îndeplinite condițiile avute în vedere la acordarea autorizației.

La pct.16., în contextul excluderii de la art.184² alin. (1) a literei a), sugerăm autorilor examinarea suplimentară a propoziția a doua a literei b) din același articol, în sensul excluderii cuvintelor „*declarației incomplete sau a*”.

La pct.19, cu referire la art.195² alin.(1), urmează a se explica necesitatea modificării, în sensul determinării oportunității acesteia, în contextul în care, potrivit normei art.195¹ alin.(4), autorizațiile AEO pot fi deținute în același timp. Ca variantă alternativă, sugerăm autorilor examinarea posibilității înlocuirii cuvintelor „*Titularul unei autorizații AEO*” cu cuvântul „*AEO*”.

În contextul completării art.195² cu alin.(7), reținem norma art. 19 a Legii nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, potrivit căreia, tratatele internaționale se execută cu bună-credință, în conformitate cu principiul *pacta sunt servanda*. Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte. Pe cale de consecință, utilizarea textului „cu excepția unei decizii contrare a Republicii Moldova” nu poate fi acceptată.

La același articol, pentru o exprimare normativă adecvată, dar și ținând cont de art.1 pct.8) al Codului vamal, textul „*persoanelor stabilite în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova*” se va înlocui cu cuvintele „*persoanelor străine*”.

La pct.20, art.195³ alin.(1) pct.3) și 4) poartă un caracter neclar prin utilizarea expresiilor „*Serviciul Vamal poate decide altfel*”, „*încălcările au o importanță redusă*”, „*probleme sistematice*”, „*a minimiza eventualele greșeli*”, „*realizarea adecvată a controalelor*”, „*verificări încrucișate*”, „*proceduri satisfăcătoare*”, „*dificultăți în îndeplinirea cerințelor*”, „*intruziunilor neautorizate*” (pleonasm) acestea fiind susceptibile interpretărilor și pot crea dificultăți în procesul de aplicare.

Art. XI. – Lege nr.1593-XV din 26 decembrie 2002cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

La pct. 2., în concordanță cu terminologia utilizată de în Hotărârea Guvernului nr. 235 din 19.04.2017 pentru aprobarea Regulamentului privind

stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, cuvântul „*supraplăților*” se va substitui cu textul „*sumelor plătite în plus*”.

Art. XIV. –Legea nr.278-XVI din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului

La definirea noțiunii de „*produse din tutun pentru fumat*”, considerăm definiția ca fiind una care nu elucidează pe deplin sensul acesteia, motiv pentru care sugerăm revizuirea acesteia, aici referindu-ne la expresia „*produse care constau total din alte substanțe decât tutunul*” care nu poate nicidecum defini produsele din tutun.

La Art. XVIII:

La alin.(1), constatăm o diferență de abordare care necesită a fi clarificată. Astfel, pe de o parte, potrivit Art. VIII. alin. (1) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.123 din 07 iulie 2017, art.V, *se pune în aplicare de la 1 ianuarie 2019*, de cealaltă parte, în urma modificărilor introduse prin prezentul proiect de lege la Legea nr.123/2017 în coraborare cu Art.XVIII, *aceleași norme se pun în aplicare la data publicării*.

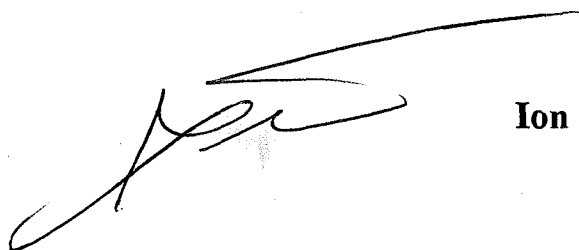
Dispoziția de punere în aplicare a ”articoului I punctul 6, punctul 8 articolul 24 referitor la excluderea textului de la alineatul (4¹) și expunerea în noua redacție a alineatului (6), punctul 9, punctul 12, punctul 26” care se pun în aplicare la 1 ianuarie 2019 nu poate fi acceptată în redacția propusă pînă la examinarea și definitivarea normelor art.I pct.6, 8, 9, 10, 11, 12, 25, 26, precum și a altor norme tangente din Codul fiscal în partea ce ține de noile reglementări privind deducerea amortizării mijloacelor fixe.

În ultima propoziție cuvintele ”Prevederile articolului” se vor substitui cu textul ”Prevederile Art.I, pct.34, referitor la articolul”.

La alin.(4) textul se va completa cu denumirea actului legislativ de referință (Codul vamal).

Proiectul de lege poate fi transmis spre examinare în Parlament, ținând cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz.

Oportunitatea adoptării proiectului de lege, ține de competența exclusivă a Parlamentului.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

Ex.: I. Gălușcă (tel. 5-79)
T. Malai (tel.5-82)